

► Za predelan tovornjak 380 tisoč evrov

Projekt izdelave in predelave novega vozila je bil sicer precejšen zalogaj za knjižnico. Celoten projekt je obsegal nakup vozila mercedes-benz actros in pa predelavo, ki so jo opravili pri podjetju AS Domžale, za kar so odšteli 380 tisoč evrov. A vozilo ima kar nekaj posebnosti, predvsem pa praktičnih lastnosti, ki močno povečujejo njegovo uporabnost. Ena bolj uporabnih lastnosti so knjižni predali, vgrajeni v stene vozila, ki se samodejno zapeljejo iz svojih mest in vpogled med knjige omogočijo tudi najmlajšim. Nad omenjenimi predali so pomična sedala, kar pomeni, da se knjižnica lahko spremeni tudi v manjšo predavalnico, opremljeno z videoprojektorjem in platnom, da lahko opravljajo tudi bibliopedagoške in izobraževalne dejavnosti. Hkrati vozilo ponuja tudi kar sto metrov knjižnih polic, na katerih lahko bralcem dostavijo gradivo, ki ga naročijo v matični knjižnici. Vozilo je opremljeno še z motorizirano dvizno ploščadjo, ki močno olajša vstop starejšim in gibalno oviranim oziroma osebam v invalidskih vozičkih.

Obišče 80 krajev, na dan ima šest postankov

V vsakega izmed 80 krajev, ki jih oskrbujejo s knjigami – kot je pojasnila Berginčeva, je številka optimalna za oskrbo z enim vozilom – sicer bibliotruk zaide približno enkrat na mesec, na povprečen dan pa opravi približno šest postankov, dolgih od 15 minut do ure in pol. Trajanje obiska je seveda odvisno od velikosti kraja, najdaljši pa so obiski v Podbrdu, edinem kraju, ki ga obišče kar trikrat v mesecu dni. Ob tem je treba omeniti, da gre za enega izmed večjih krajev brez knjižnice, ki pa ima na drugi strani tudi dom upokojencev, zaradi česar je mogoče sklepati, da je zanimanje za njihove storitve še nekoliko večje.

Največ obiskovalcev ima sicer bibliotruk pri postankih pri osnovnih šolah in vrtcih, kjer potujočo knjižnico sočasno obišče tudi do 150 bralcev, po drugi strani pa obiskujejo tudi kraje, kjer knjižnico obiščeta le bralec ali dva.

Uporabniki navdušeni

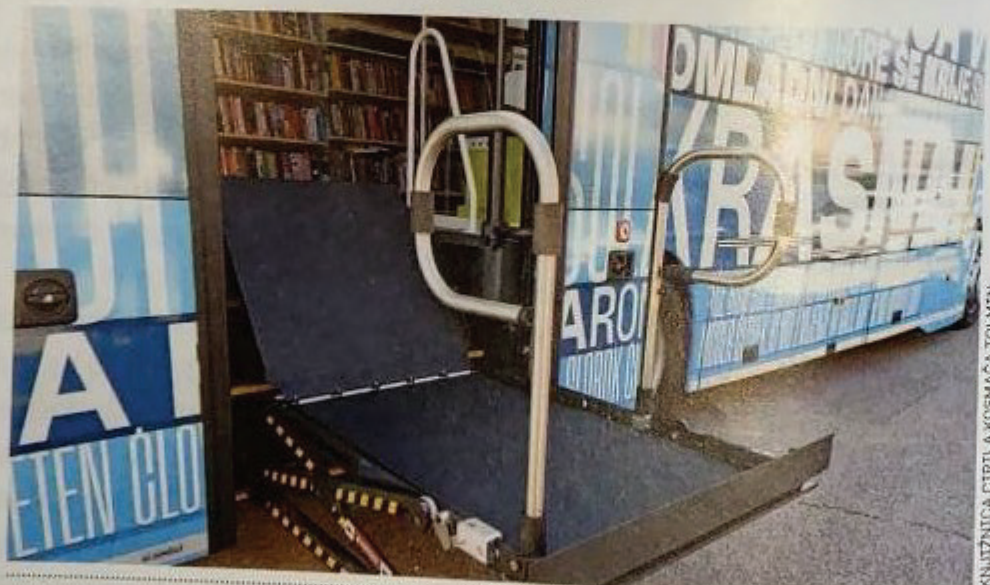
Ob tem se pojavlja vprašanje, kaj preostane bralcem, ki si izposodijo knjigo, a je, ko se izteče

Bibliotruk pokriva kar 939 kvadratnih kilometrov veliko območje, največje med vsemi, ki jih pokrivajo preostale potujoče knjižnice, to pa pomeni, da je vozilo tudi veliko v uporabi.

Vozilo ponuja kar sto metrov knjižnih polic, na katerih lahko bralcem dostavijo gradivo, ki ga naročijo v matični knjižnici.

Največ obiskovalcev ima bibliotruk pri postankih pri osnovnih šolah in vrtcih, kjer potujočo knjižnico sočasno obišče tudi do 150 bralcev, po drugi strani pa obiskujejo tudi kraje, kjer knjižnico obiščeta le bralec ali dva.

enomesečni rok oziroma ko se bibliotruk naslednjič vrne v njihovo vas, ne utegnejo vrniti. V knjižnici poudarjajo, da njihov namen ni kaznovati bralcev, ampak predvsem knjige razširiti med ljudi. Hkrati razumejo, da se včasih zgodi in posameznik preprosto ne utegne priti do potujoče knjižnice v času obiska njegovega kraja. Zamudnin za neodano gradivo po mesecu dni zato ne zaračunavajo, hkrati pa poudarjajo, da lahko bralci knjige vrnejo tudi v eni izmed treh povezanih knjižnic, ki so v Bovcu, Kobaridu in Tolminu.

Skupaj je v knjižnico sicer včlanjenih 1.200 bralcev, poleg tega pa si gradivo na skupno izkaznico izposoja še 500 otrok iz vrtcev. Če upoštevamo, da vsaj del izkaznic uporablja več družinskih članov, je število bralcev v praksi precej večje. O tem priča tudi podatek, da se v potujoči knjižnici izposodi petina vsega izposojenega gradiva v knjižnici.

Bralci so navdušeni nad potujočo knjižnico

Kakšen pa je odziv bralcev na novo potujočo knjižnico? Po besedah Jerneje Berginč izredno pozitiven. »Bralci so nad novim vozilom navdušeni, prejemamo številne pohvale in zahvale, da smo v odmaknjene kraje in vasi Zgornjega Posočja pripeljali sodoben knjižnični prostor, ki tudi oddaljenim prebivalcem omogoča uporabo sodobnih in kakovostnih knjižničnih storitev ter enakopraven dostop do knjig, branja, znanja in informacij.«

V dolgih letih delovanja potujoče knjižnice se je verjetno spisalo tudi precej zanimivih anekdot. Teh je po besedah Berginčeve nešteto. »Naš voznik mora biti izjemno pogumen na ozkih poteh, ki vodijo do odmaknjenih vasic, včasih celo sam poskrbi za zamenjavo počene gume pri kakšnem ustavljenem avtomobilu na poti. Ljudje radi prinesejo skodelico kave ali kakšen piškot, poklepetajo, prihod bibliotruka je neke vrste kulturni dogodek v vasi. Pristnost odnosov med potujočim knjižničarjem in bralci je pravzaprav težko opisati z besedami.« ■

Knjižnica na kolesih – v Posočju so pred kratkim dobili že peto

POTUJOČE KNJIŽNICE ALI BIBLIOTRUCKI SO V SLOVENIJI V UPORABI ŽE DESETLETJA, KLJUB TEMU PA GRE ZA STORITEV, KI NI RAZŠIRJENA POVSOD. KNJIŽNICA OBČINE TOLMIN BRALCE OD MARCA OSKRBUJE S POVSEM NOVIM VOZILOM.

TEKST // Jure Šujica // jure.sujica@finance.si

Imeli tovrstno vozilo tudi v Tolminu. No, ne ravno samo za Tolmince, to vozilo, pa tudi obe naslednji, ki sta na ceste zapeljali v letih 1983 in 1995, so si namreč delili s knjižnicama iz Nove Gorice in Ajdovščine. Leta 2001 pa je sledila prelomnica, ko je Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin nazadnje dobila tudi lastno potujočo knjižnico.

Omenjeno vozilo je marca letos dobilo, po besedah vodstva knjižnice, prepotrebno zamenjavo, saj je bilo povsem izrabljeno. In to ni nikakršno presenečenje. Omenjeni bibliotruk namreč pokriva kar 939 kvadratnih kilometrov veliko območje, največje med vsemi, ki jih pokrivajo preostali bibliotruki, to pa pomeni, da je vozilo tudi veliko v uporabi.

V Knjižnici Cirila Kosmača ocenjujejo, da na leto s potujočo knjižnico prevozijo okoli deset tisoč kilometrov, približno sto na dan, res pa je, da dnevna številka izjemno niha. Razdalja med najbolj oddaljenima postajališčema je namreč kar 90 kilometrov v eno smer, ceste pa so v omenjenih krajih pogosto precej dotrajane, kar še dodatno vpliva na to, da se vitalni deli vozila hitreje obrabljajo.

Dostop tudi do najbolj oddaljenih bralcev

»Bibliobus je po 22 letih delovanja popolnoma dotrajan, potujoča knjižnica kot de-

javnost pa je med bralci vseh treh občin še vedno izjemno priljubljena in dobro obiskana. Tam se izposodi približno petina vsega gradiva v knjižnični mreži,« nam je zaupala Jerneja Berginc, direktorica Knjižnice Cirila Kosmača Tolmin. Kako pomembna je knjižnica za prebivalce Tolmina, Kobarida in preostalega Posočja, pa kaže tudi dejstvo, da v posameznih občinah kar 70 odstotkov prebivalcev živi na območjih zunaj središča občine. Tudi zato je pomembno, da imajo na seznamu postankov vasi in zaselke, v katerih živi le nekaj deset ali dobrih sto prebivalcev. Takšni so recimo vas Srpenica, Log pod Mangartom ali pa Šentviška Gora.

»Naš voznik mora biti izjemno pogumen na ozkih poteh, ki vodijo do oddaljenih vasi; včasih celo sam poskrbi za zamenjavo počene gume pri kakšnem ustavljenem avtomobilu na poti. Ljudje radi prinesejo skodelico kave ali kakšen piškot, poklepetajo, prihod bibliotruka je neke vrste kulturni dogodek v vasi; pristnost odnosov med potujočim knjižničarjem in bralci je pravzaprav težko opisati z besedami,« je le nekaj anekdot iz življenja bibliotruka.